KUTSESTANDARD

Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7 kutsestandard on välja töötatud:
a) Kõrghariduse vastava taseme õppekava aluseks
b) Isikute kutsealase kompetentsuse hindamiseks

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7	7

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Ruumiline planeerimine on aluseks keskkonna ruumilisele arengule ja teadlikule kavandamisele. Ruumilise keskkonna planeerija (edaspidi planeerija) töö eesmärgiks on riigi ja kohaliku tasandi planeeringute kaudu luua eeldused erinevaid vajadusi ja huve arvestavaks, tasakaalustatud ja kestlikuks ruumiliseks arenguks ning kvaliteetse elukeskkonna kujunemiseks. Planeerija töötab riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuses või ruumilise planeerimise alast konsultatsiooni pakkuvas ettevõttes. Planeerija valdab nii ruumilise planeerimise sisulist kui korralduslikku poolt. Ta on spetsialist ja protsessi juht, kes koostab asjakohase planeerimismeeskonna, selgitab välja planeerimisprotsessis erinevate osapoolte huvid, osaleb planeeringulahenduse väljatöötamises, valmistab ette ruumilist keskkonda puudutavad otsused ja vastutab planeerimislahenduse eest. Planeerija suhtleb planeerimisprotsessi käigus nii avalikkusega (sh meediaga) kui erinevate huvigruppide esindajatega. Planeerija mõistab ühiskonnas ja keskkonnas toimuvaid protsesse, analüüsib ruumilist keskkonda ja seda mõjutavaid tegureid. Käesolev kutsestandard on sisendiks ruumilise keskkonna planeerimise magistritaseme õppekavale või integreerimiseks teiste magistritaseme õppekavadesse.
A.2 Tööosad
A.2.1 Planeeringu tervikprotsessi ülesehitamine ja juhtimine 1. Planeeringu vajaduse väljaselgitamine; selle eesmärkide, üldistusastme ja ruumilise ulatuse määratlemine; 2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise vajaduse väljaselgitamine; 3. Otsustajatest, võtmeisikutest ja spetsialistidest koosneva juhtrühma moodustamine ja ülesannete jagamine; 4. Planeeringu etappide määratlemine ja orienteeruva ajakava koostamine; 5. Toimingute dokumenteerimine. A.2.2 Planeeringut läbiva koostöö korraldamine huvitatud isikute ja otsustajatega ning avalikkuse kaasamine vastavalt planeeringu liigile ja eripärale 1. Huvitatud isikute ja asjakohaste ametiasutuste väljaselgitamine; 2. Koostöö korraldamine huvitatud isikute ja asjakohaste ametiasutustega; 3. Avalikkuse kaasamine ja osapooltega suhtlemine. A.2.3 Keskkonna eripära väljaselgitamine ja analüüsimine

1. Lähteandmete kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine; 2. Täiendavate uuringute vajaduse väljaselgitamine; 3. Ruumilise ja funktsionaalse struktuuri ning seoste väljaselgitamine. A.2.4 Ruumiliste visioonide ja eesmärkide sõnastamine 1. Ühiskonna võtmetegurite ja suundumuste määratlemine ning strateegiliste dokumentide analüüs; 2. Visiooni koostamine ja ruumilise arengu eesmärkide sõnastamine. A.2.5 Tasakaalustatud ja põhjendatud planeeringulahenduse väljatöötamise korraldamine ja lahenduse koostamine vastavalt oma erialale 1. Planeeringu lahendusvariantide koostamine 2. Planeeringu lahendusvariantide kaalumine ja valiku tegemine 3. Planeeringu koostamine A.2.6 Planeeringu elluviimise põhimõtete ja tingimuste väljatöötamine 1. Erinevate osapoolte kohustuste määratlemine; 2. Planeeringu elluviimise tegevuskava koostamine; 3. Planeeringu ülevaatamise põhimõtete seadmine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Planeerija töötab valdavalt siseruumides, kuid ajuti ka välitingimustes. Töö on loominguline ja periooditi vaimselt pingeline. Töökoormus võib jaotuda planeerimisprotsessi vältel ebaühtlaselt.
A.4 Töövahendid
Planeerija kasutab oma töös tavapärast kontoritarkvara, CAD ja GIS tarkvara, andmebaase. Tööks on vajalikud arvuti ning teised infotehnoloogilised, kommunikatsiooni- ja bürootöövahendid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Ruumiline mõtlemine, loomingulisus, innovaatilisus; Loogiline ja analüütiline mõtlemine; Üldistusvõime, sh olulise ja ebaolulise eristamisvõime; Otsustamisjulgus ja vastutusvõime; Koostöövõime ja suhtlemis- ning argumenteerimisoskus; Pinge- ja kriitikataluvus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Planeerijana töötaval isikul on magistritasemele vastav kõrgharidus ja ruumilise keskkonna planeerimise alane töökogemus. Sobivaimateks loetakse ruumilise planeerimise, arhitektuuri, maastikuarhitektuuri või inimgeograafia erialast haridust.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Planeerija, ruumilise keskkonna planeerija, planeeringuspetsialist, arhitekt-planeerija, maastikuarhitekt-planeerija, geograaf-planeerija, linnaplaneerija, planeeringute nõunik.
A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Planeerimisseadus

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7 kutse saamiseks on vaja tõendada kõik kutsestandardis kirjeldatud kompetentsid (B.2.1-B.2.7).

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Planeeringu tervikprotsessi ülesehitamine, juhtimine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Lähtudes avalikust huvist ja väärtustest ning erinevate ühiskonnagruppide ootustest ja osapoolte huvidest selgitab välja planeeringu vajaduse ning määratleb selle eesmärgid, üldistusastme ja ruumilise ulatuse. Arvestab kehtivate õigusaktidega. Sõnastab planeeringu esialgsed lähteseisukohad. 2. Selgitab välja keskkonnamõju strateegilise hindamise vajaduse, pidades silmas planeeringu ala ja ümbruse eripära, planeeringu eesmärke ja eripära ning sellest tulenevalt eeldatava mõju olulisust ja ulatust. 3. Lähtudes planeeringu eripärast moodustab planeeringu koostamiseks pädevatest spetsialistidest koostöövõimelise planeerimismeeskonna, koordineerib tööd ja loob meeskonnatöö jaoks vajaliku õhkkonna, jaotab tööülesanded asjakohaselt ja õiglaselt. 4. Lähtudes planeeringuala asukohast, planeeringu liigist, üldistusastmest ja keerukusest määratleb planeeringu etapid ja koostab orienteeruva ajakava. 5. Dokumenteerib menetlustoimingud vastutustundlikult ja piisavas mahus.	
Teadmised: 1) Eesti planeerimissüsteem ja -põhimõtted; 2) planeeringute liikide eripära, sh eesmärgid, võimalused ja omavahelised seosed ja kooskõla; 3) haldusmenetlus ja asjaajamiskord; 4) planeeringu eripärast tulenev valdkondade sidusus; 5) meeskonna koostamise ja töö korraldamise põhimõtted; 6) projektijuhtimise põhimõtted.	
B.2.2 Planeeringut läbiva koostöö korraldamine huvitatud isikute ja otsustajatega ning avalikkuse kaasamine vastavalt planeeringu liigile ja eripärale	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Selgitab välja huvitatud isikute ja asjakohaste ametiasutuste ringi, eesmärgiga saavutada võimalikult laiapõhjaline ja tasakaalustatud kokkulepe. 2. Korraldab koostöö avalikkuse, huvitatud isikute ja asjakohaste ametiasutustega, kasutades selleks sobivaid koostöövorme. Algatab suhtlemist ja kuulab ära osapooled. Hangib, haldab ja jaotab planeeringu koostamiseks vajalikku teavet. 3. Tutvustab ja põhjendab planeeringu eesmärke ja lahendusi arusaadavalt ja erapooletult. Nõustab osapooli, tagab teabe kättesaadavuse ning oskab planeeringu eesmärgist tulenevalt välja tuua olulisemaid arutluse punkte. Kasutab lähtuvalt planeeringu liigist ja eripärast erinevaid kaasamismeetodeid ja suhtlemistehnikaid. Korrigeerib vajadusel planeeringu lahendust ja protsessi.	
Teadmised: 1) suhtlemise ja kaasamise meetodid; 2) erinevad suhtlusvahendid (sh massimeediakanalid); 3) erinevad esitlustehnikad, nende kasutamise põhimõtted.	
B.2.3 Keskkonna eripära väljaselgitamine ja analüüsimine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Kogub ja analüüsib erinevaid teabeallikaid (nt andmekogud jms) kasutades süsteemselt asjakohaseid andmeid, lähtudes planeeringu üldistusastmest, planeeringualast, asukohast ja eripärast. Selgitab välja edasises tegevuses olulised vajadused, võimalused, õiguslikud ja kokkuleppelised piirangud. Toob välja majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise keskkonna ning loodusliku ja ehitatud keskkonna eripära. 2. Selgitab koostöös erinevate erialaspetsialistidega välja täiendavate uuringute vajaduse ja selle rakendatavuse planeeringus. 3. Selgitab erialaspetsialistide kaasabil välja planeeringuala eripärast tulenevalt ruumilise struktuuri (ehitatud ja looduslik keskkond) ja kasutusfunktsioonid ning nende omavahelised seosed.	
Teadmised: 1) teabe analüüsimeetodid, järelduste tegemise põhimõtted; 2) ruumianalüüs (sh asustusstruktuuriline, arhitektuurne, maastikuarhitektuurne analüüs) ja teooriad ning analüüsitehnikad; 3) loodus-, inim- ja linnageograafia alused;	

4) kultuurilise, sotsiaalse ja majandusliku konteksti mõistmine.	
B.2.4 Ruumiliste visioonide ja eesmärkide sõnastamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Analüüsib strateegilisi dokumente, ühiskonna võtmetegureid ja suundumusi, selgitamaks nende mõju planeeringualale. 2. Koostöös planeerimismeeskonna ning huvitatud osapool(t)ega sõnastab ja/või visualiseerib lähteseisukohtade alusel visiooni, genereerides uusi ideid ja lähenemisviise. Töötab välja ja sõnastab ruumilise arengu eesmärgid.	
Teadmised: 1) üleilmsed arengud ja ühiskonna suundumused; 2) pikaajalise arengu strateegiad ja kavandamise meetodid; 3) ruumi kasutamise ja kavandamise erinevad strateegiad ja nende visualiseerimise meetodid; 4) üldised teadmised ja nende seosed kõikidest sidusvaldkondadest, mis mõjutavad planeeringuvisiooni (näiteks majandus, kultuur, ökoloogia, taristu jms) ja nende seosed; 5) ühiskonnakorralduse põhimõtted.	
B.2.5 Tasakaalustatud ja põhjendatud planeeringulahenduse väljatöötamise korraldamine ja lahenduse koostamine vastavalt oma erialale	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Koostab koos planeerimismeeskonnaga visioonist lähtuvad ja koha eripära arvestavad ruumilised lahendusvariandid (arvestades nii ruumilise kui ka ajalise mõõtmega). Lahendusvariantide koostamisel analüüsib ruumi kvaliteeti, sh avalikku ruumi ja sidusvõrgustikke (mh rohe- ja transpordivõrgustik), maakasutust ning ehitamise ja arendamise võimalusi. 2. Koostöös otsustaja ja huvitatud osapooltega analüüsib lahendusvariante ning teeb ettepaneku sobivaima kasuks. Hindab ja võrdleb lahendusvariantide mõju majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele, looduslikule ja ehitatud keskkonnale. 3. Eelnevate otsuste alusel töötab koos planeerimismeeskonnaga välja tervikliku ja põhjendatud planeerimisettepaneku, lähtudes muuhulgas avalikust huvist ja väärtustest.	
Teadmised: 1) ruumilise keskkonna kavandamise ja arendamise teooriad; 2) ruumilise kompositsiooni alused ja teadmised ruumikvaliteedi kohta; 3) planeeringu graafilised väljendusviisid; 4) planeeringu tekstilise osa struktuur ja sisu; 5) planeeringu vormistamise nõuded.	
B.2.6 Planeeringu elluviimise põhimõtete ja tingimuste väljatöötamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Määratleb ja sõnastab erinevate osapoolte asjakohased kohustused (vajadusel lepingulised). 2. Koostab planeeringu tegevuskava ja/või rakendusjärjekorra, arvestades kohalikke olusid ning elluviimise tehnilisi ja majanduslikke võimalusi. Seab edaspidise planeerimise ja/või projekteerimise tingimused ja kaalutluspõhimõtted, lähtudes otstarbekusest, jätkusuutlikkusest, heast haldustavast ja loogilisest arengust. Seab planeeringu elluviimise tulemuslikkuse tegevusnäitajad. 3. Määrab planeeringu ülevaatamise põhimõtted (sh vajadusel ajaperioodi), lähtudes eeldatavatest arengutest.	
Teadmised: 1) riigi ja kohaliku omavalitsuse strateegiliste dokumentide omavahelised seosed; 2) riigi ja kohaliku omavalitsuse ülesanded planeeringu elluviimisel; 3) lepinguliste suhete olemus planeeringu elluviimiseks vajalike lepingute ja kokkulepete sõlmimisel; 4) arendustegevuse etapilisus; 5) planeeringu elluviimise tulemuslikkuse hindamiseks ja ülevaatamiseks olulised näitajad (sh statistilised).	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7 kutset läbiv kompetents	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad:	

1. Koordineerib tulemuslikult planeerimismeeskonna tööd ja juhib eesmärgipäraselt ning loovalt planeeringu koostamise protsessi. 2. Tasakaalustab erinevaid huvisid läbi mõistmise, kuidas üksiknähtus on suurema süsteemi osa. Jõuab oma järeldustes keerukate probleemide tuumani. 3. Arvuti kasutamise oskused: arvuti- ja internetikasutamise põhitõed (sh internetiturvalisus, koostöö internetis) teksti- ja tabelitöötlus, esitluste koostamine ja andmebaaside kasutamine (vt. lisa 1 Arvuti kasutamise oskused). Lisaks on teadlik ja kasutab oma töös erialaseid programme, veebi- ja mobiiltelefonirakendusi. 4. Väljendab ennast selgelt ja arusaadavalt nii suulises kui kirjalikus suhtluses. 5. Valdab nii kõnes kui kirjas riigikeelt tasemel C1 (vt. lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused).
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	22-19062017-1.4/2k
2. Kutsestandardi koostajad	Maila Kuusik, Eesti Planeerijate Ühing Mart Hiob, Eesti Maastikuarhitektide Liit Pille Metspalu, Hendrikson ja Ko OÜ Ülle Kadak, Eesti Planeerijate Ühing Tõnu Laigu, Eesti Arhitektide Liit Marje-Ly Rebas, Eesti Linnade Liit Tavo Kikas, Rahandusministeerium Toomas Tammis, Eesti Kunstiakadeemia
3. Kutsestandardi kinnitaja	Arhitektuuri, Geomaatika, Ehituse ja Kinnisvara Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	19.06.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	18.04.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	2
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2164 Linna- ja liiklusplaneerijad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	land use planner, urban planner, city planner, town planner, regional planner, environmental planner
Inglise keeles	Spatial planner, level 7
Saksa keeles	Raumplaner, Regionalplaner, Stadtplaner, Landschaftsplaner
Vene keeles	градостроительный проектировщик , градостроительный планировщик, территориальный планировщик
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	